

VOORLOPIG VERSLAG

Nr. 4

De Commissie voor Justitie, in welker handen het onderhavig wetsontwerp is gesteld, heeft de eer daaromtrent het navolgende te rapporteren.

Algemeen

Een aantal leden vestigde de aandacht op het grote profijt, dat de rechtspraak in kort geding afwerpt voor de Nederlandse samenleving. Eerst in deze eeuw is het instituut tot ontwikkeling gekomen als een typisch stuk rechtersrecht, waarbij de rechtspraak voortdurend impulsen ontving vanuit de sfeer der wetenschap. Waar deze rechtsinstelling in haar huidige gedaante is gegroeid zonder enigerlei bemoeiing van de wetgever, moet er wel een bijzonder geldige reden bestaan, wil een ingrijpen door middel van een wetwijziging in de regeling van dit instituut gerechtvaardigd zijn. De hierbedoelde leden zagen zulk een dringende grond voor een tussen beide komen van de wetgever te dezen niet; zij konden deze ook niet lezen in de memorie van toelichting.

Kan de Minister mededeling doen van hem gebleken misstanden bij de vertegenwoordiging of rechtsbijstand van partijen in het kort geding?

De leden, hier aan het woord, zouden het in hoge mate betreuren, wanneer op het gebied van het kort geding een belangenstrijd — wellicht slechts een prestigestrijd — zou ontbranden, evenzeer als zulks het geval is met betrekking tot het ontwerp voor een Praktizijnswet (5166). Deze leden, die zich verheugden in de voorspoedige ontwikkeling van het kort geding, dat nu al 25 pct. van de contradictoire gedingen omvat en derhalve blijkbaar in een sterke maatschappelijke behoefte voorziet en het vertrouwen der justitiabelen verkregen heeft, waren overigens van oordeel, dat de wetgever zeker het oor zal moeten lenen, wanneer rechtbankpresidenten uiting geven aan de wens tot het treffen van bepaalde wettelijke voorzieningen. Uit een betoog van mr. J. G. L. Reuder, president van de arrondissementsrechtbank te Rotterdam, gehouden te Leiden op 4 februari 1961, was hun eens te meer duidelijk geworden, dat in het kort geding van een veel grotere activiteit des rechters sprake is dan in het normale proces, in meerdere mate ook van een wisselwerking tussen partijen, hun raadslieden en de president. Het is dan ook van gewicht, dat partijen op een bekwame wijze worden bijgestaan en dat de raadslieden het nodige overwicht hebben op hun cliënten. Het kan in bepaalde zaken noodzakelijk zijn, dat presidenten en raadslieden elkander kennen en vertrouwen. Dit geldt dan echter voor de strijdende partijen gelijkelijk, niet alleen voor de eisende partij. Hierin voorziet het wetsontwerp slechts ten halve.

Aan andere hier in geding zijnde belangen doet het wetsontwerp te kort. Er zijn zaken, welke ten principale bij de kantonrechter dienen. Er is niemands belang mede gediend om voor de hoofdzaak gekwalificeerde rechtsbijstand voor een kort geding over dezelfde materie te diskwalificeren; een zodanige diskwalificatie is voor bepaalde groepen rechtzoekenden een achteruitgang, wanneer zij nu op de bijstand van een toegevoegde procureur aangewezen zijn. De hier aan het woord zijnde leden dachten hier aan hen, die, aangesloten

bij vakcentrales, hun huur- en arbeidszaken aan een van een zodanige centrale uitgaand bureau plegen toe te vertrouwen.

Indien uit de kring der presidenten ernstige bezwaren zijn geuit tegen de huidige wettelijke regeling, zouden deze leden daaraan tegemoet willen komen, doch dan met een geheel andere oplossing dan die, welke het ontwerp voorstaat; die andere oplossing houdt in, dat de beslissing over de rechtsbijstand in kort geding volledig in handen van de presidenten wordt gelegd. In de praktijk geschiedt de bepaling van het behandelingstijdstip van een kort geding steeds op de wijze, voorzien in het tweede lid van artikel 289 Wb. v. B. Rv., nimmer op de wijze, voorzien in het eerste lid van dat artikel. De hierbedoelde leden dachten zich nu een regeling, waarbij het aan de president wordt overgelaten om ter gelegenheid van de vaststelling van de datum tevens te bepalen, hoe de vertegenwoordiging of bijstand van partijen zal mogen geschieden, door een procureur of door een gemachtigde, dan wel, dat partijen in persoon dienen te verschijnen, met toelating van een raadsman. Bij het vaststellen van de datum zal de president rekening kunnen houden met de tijd, welke gemoeid is met de voldoening aan zijn beschikking met betrekking tot de wijze van bijstand, in het bijzonder voor de gedaagde. Daarbij zal de president voorshands — zolang de Praktijzinswet nog niet in werking is getreden — de in artikel 99a Wb. v. B. Rv. aan de kantonrechter toegekende bevoegdheid niet kunnen ontberen.

Een aantal andere leden verklaarde in zoverre in te stemmen met het voorschreven betoog van de eerder aan het woord zijnde leden, dat ook zij van oordeel waren, dat het kort geding niet in een belangenstrijd moet worden betrokken. Dit was naar hun gevoelen het onvermijdelijke gevolg van de regeling van het onderhavige ontwerp. Zij vermochten evenmin als de eerderbedoelde leden de noodzaak in te zien voor het entameren van de in het ontwerp neergelegde materie. In de praktijk komt het slechts zelden voor, dat in kort geding bijstand wordt verleend door iemand, die niet is advocaat. Deze leden hadden met waardering kennis genomen van de suggestie der eerderbedoelde leden om de zaak van de bijstand in kort geding en de wijze, waarop deze zou moeten plaatsvinden, van geval tot geval over te laten aan de president. Zij twijfelden echter aan de praktische uitvoerbaarheid, althans aan de doelmatigheid van zodanige regeling. Materieel hadden zij geen bezwaar tegen de door de Regering voorgestelde regeling, doch zij ontkenden de opportuniteit of wenselijkheid van dit afzonderlijke wetsontwerp. Urgent oordeelden zij echter een voorziening met het oog op wat zij bij uitstek als een zwakke stee zagen in de huidige regeling van het kort geding, te weten de traagheid, waarmee het hoger beroep in kort gedingen pleegt te worden behandeld, wanneer men althans het daarbij in acht genomen tempo vergelijkt met dat der eerste instantie. In het hoger beroep pleegt het kort geding te denatureren. Een wettelijke regeling ter zake, erop gericht dit hoger beroep in overeenstemming te brengen met de moderne ontwikkeling van het kort geding, achtten zij van veel meer betekenis dan de zaak, waarop het onderhavige ontwerp betrekking heeft. Zij dachten daarbij aan het stellen van de eis, dat in de appeldagvaarding de grieven tegen het vonnis a quo summier dienen te worden omschre-

ven, terwijl voorts, op even korte termijn als in eerste aanleg, partijen tot de pleidooien voor het gerechtshof dienen te worden toegelaten. Als men het appel gaat bezien, zal uiteraard ook de cassatie in het kort geding in de beschouwingen moeten worden betrokken.

De leden, in dit verslag het eerst aan het woord, betuigen hun instemming met de gedachte aan een „stroomlijning” van de kort geding-procedure in het stadium, dat intreedt nadat de president (in eerste instantie) vonnis heeft gewezen.

De commissie zou, gelet op de beschouwingen, welke in haar midden zijn gehouden, de bewindsman in overweging willen geven, de vervanging van het onderhavige wetsontwerp te bevorderen door een nieuw ontwerp tot wijziging van de kort geding-procedure, rakende vooreerst het appel en de cassatie in de kort geding-procedure en vervolgens ook de bijstand in kort geding voor de president. De commissie meent de ten aanzien van die onderwerpen in dit verslag gedane suggesties in de aandacht van de Minister te mogen aanbevelen.

Artikelen

De commissie zou nog een enkele opmerking willen maken aangaande artikel 290 Wb. v. B. Rv., gelijk het ontwerp die bepaling wenst te doen luiden. Het hierna opgemerkte heeft in verband met het bij de algemene beschouwingen te berde gebrachte slechts subsidiaire betekenis.

Het derde lid van het voorgestelde artikel 290 geeft aanleiding tot de vraag, of het woord „partijen” daar wel geheel juist wordt gebezigd. Het gaat hier bij voorbeeld om een beslag leggende deurwaarder. Moet de deurwaarder nu als „partij” worden beschouwd en wordt het vonnis ook te zijnen name gewezen? De deurwaarder zal zich, wanneer hij zich tot de president wendt, toch wel gemachtigde voelen van degene, te wiens verzoeken hij beslag legt. Als de deurwaarder echter als partij moet worden betiteld, heeft hij dan slechts de keus in persoon of bij procureur te verschijnen of is het hem ook toegestaan, te verschijnen met bijstand van een advocaat of ook van een andere deurwaarder? Is de Minister bereid te dezen zijn mening te geven?

Aldus vastgesteld 22 maart 1961.

OUD
 WTTWAALL VAN STOETWEGEN
 VAN DEN HEUVEL
 VAN RIJCKEVORSEL
 VAN DOORN
 VAN DEN TEMPEL
 VERSTEEG
 MEULINK
 BERKHOUWER
 VROLIJK
 BAETEN
 SCHILTHUIS
 KRANENBURG.